

Uniwersytet Medyczny
im. Karola Marcinkowskiego
w Poznaniu

DOP-282/21

Zarządzenie Nr 115/21
Rektora Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu
z dnia 15 września 2021 roku

w sprawie wprowadzenia Polityki otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych pracowników i doktorantów Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Na podstawie art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U.2021.478 z późn. zm.), w celu stosowania Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1290/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. ustanawiającego zasady uczestnictwa i upowszechniania dla programu "Horyzont 2020" – programu ramowego w zakresie badań naukowych i innowacji (2014-2020) oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1906/2006 (Dz. Urz. UE L. 347 z 20.12.2013 r. str. 81, z późn. zm.), Zalecenia Komisji (UE) 2018/790 z dnia 25 kwietnia 2018 r. w sprawie dostępu do informacji naukowej oraz jej ochrony (Dz. Urz. UE L. 134 z 31.05.2018 r. str. 12) oraz zaleceń Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego zawartych w dokumencie „Kierunki rozwoju otwartego dostępu do publikacji i wyników badań naukowych w Polsce”, zarządzam, co następuje:

§ 1

Wprowadza się „Politykę otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych pracowników i doktorantów Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu”, stanowiącą załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

R e k t o r

prof. dr hab. Andrzej Tykarski

**Polityka otwartego dostępu
do publikacji naukowych i danych badawczych pracowników i doktorantów
Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu**

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu realizuje „Politykę otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych pracowników i doktorantów Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu”, zwaną dalej „Polityką otwartego dostępu”, tworząc warunki do udostępniania publikacji naukowych i danych badawczych pracowników i doktorantów Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu.

§ 1 Postanowienia ogólne

1. Ustala się prawa oraz obowiązki pracowników i doktorantów Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu w zakresie zapewnienia otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych stworzonych przez nich w związku z zatrudnieniem lub odbywaniem kształcenia na Uniwersytecie Medycznym w Poznaniu.
2. Prawa i obowiązki, o których mowa w ust. 1, obejmują także inne osoby, z którymi Uniwersytet Medyczny w Poznaniu zawarł umowy, o ile tak stanowią postanowienia tych umów.
3. Polityka otwartego dostępu nie narusza praw i obowiązków wynikających z postanowień obowiązującego „Regulaminu zarządzania własnością intelektualną oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych na Uniwersytecie Medycznym im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu”, zwanego dalej „Regulaminem”.

§ 2 Definicje

Ilekoć w Polityce otwartego dostępu jest mowa o:

- 1) publikacjach naukowych – należy przez to rozumieć:
  - a) publikacje w czasopismach naukowych,
  - b) publikacje w recenzowanych materiałach z konferencji,
  - c) monografie naukowe oraz rozdziały w monografiach naukowych;
- 2) danych badawczych – należy przez to rozumieć dane zbierane, przetwarzane lub wytwarzane w ramach badań naukowych lub prac rozwojowych;
- 3) metadanych – należy przez to rozumieć ustrukturyzowane informacje służące do opisu zasobów lub obiektów informacji, pozwalające na ich jednoznaczną identyfikację i umożliwiające ich wyszukiwanie;
- 4) zielonej drodze – należy przez to rozumieć deponowanie utworu w repozytorium;
- 5) złotej drodze – należy przez to rozumieć zapewnienie otwartego dostępu do publikacji w recenzowanych czasopismach i książkach naukowych;
- 6) preprincie – należy przez to rozumieć wstępną wersję publikacji przed recenzją naukową i upowszechnieniem w oficjalnej wersji wydawcy;
- 7) postprincie – należy przez to rozumieć zrecenzowaną naukowo ostateczną wersję publikacji przed upowszechnieniem w oficjalnej wersji wydawcy;
- 8) repozytorium MOST WIEDZY – należy przez to rozumieć narzędzie informatyczne, stanowiące część serwisu o charakterze naukowym (<https://mostwiedzy.pl>), służące do

deponowania, przechowywania i udostępniania w Internecie dorobku naukowego lub określonych dziedzin nauk.

§ 3 Otwarty dostęp do Publikacji

1. Pracownicy i doktoranci Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu oraz inne osoby, o których mowa w § 1 ust. 2, zapewniają otwarty dostęp do publikacji naukowych swojego autorstwa przez:
  - 1) zdeponowanie w repozytorium MOST WIEDZY, a w przypadku utworzenia takiego repozytorium na Uniwersytecie Medycznym w Poznaniu w tymże repozytorium, w formie elektronicznej, preprintu, postprintu lub ostatecznej wersji publikacji naukowej, zgodnie ze wskazaniem wydawcy (zielona droga), lub
  - 2) publikowanie ich w recenzowanych otwartych czasopismach i książkach naukowych (złota droga) oraz deponowanie ich w repozytorium MOST WIEDZY.
2. Wykonanie zaleceń, o których mowa w ust. 1, powinno umożliwiać każdej osobie korzystanie z publikacji naukowych w dowolnie wybranym czasie i miejscu, bez ograniczeń technicznych oraz nieodpłatnie, na podstawie sublicencji udzielanych przez Uniwersytet Medyczny w Poznaniu w oparciu o licencje niewyłączne do tych prac udzielane Uniwersytetowi Medycznemu, które nie zawierają postanowień ograniczających lub wyłączaających możliwość otwartego dostępu do tych prac.
3. Pracownicy i doktoranci Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu realizują zalecenia zgodnie z ust. 1 i 2 niezwłocznie po wydaniu publikacji naukowej.
4. Jeśli zachowanie terminu przewidzianego w ust. 3 nie jest możliwe, pracownicy i doktoranci Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu zapewniają otwarty dostęp do publikacji naukowej nie później niż w terminie sześciu miesięcy (lub dwunastu miesięcy w odniesieniu do publikacji naukowych z dziedziny nauk humanistycznych lub dziedziny nauk społecznych) od daty wydania publikacji naukowej.
5. Dopuszcza się ograniczenie przez autora lub autorów publikacji naukowych zakresu korzystania z nich poprzez wskazanie wybranych kategorii osób uprawnionych do korzystania.
6. Wsparcie w spełnieniu wymagań przewidzianych w ust. 1, w szczególności w zakresie kontaktu z wydawcami, zapewniają:
  - 1) Pełnomocnik Rektora Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu ds. otwartego dostępu do publikacji naukowych i danych badawczych;
  - 2) pracownicy Biblioteki Głównej Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu;
  - 3) Zespół Radców Prawnych Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu.
5. Pracownicy i doktoranci Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu oraz inne osoby, o których mowa w § 1 ust. 2, są zobowiązani do umożliwienia realizacji wymagań przewidzianych w § 3 ust. 1 - 4 w szczególności przez stosowne porozumienie:
  - 1) z wydawcami lub innymi właściwymi podmiotami, w tym przez udzielenie odpowiednich licencji niewyłącznych na korzystanie z publikacji naukowych;
  - 2) ze współtwórcami publikacji naukowych;
  - 3) z twórcami utworów pierwotnych (jeśli publikacje naukowe stanowią opracowania cudzego utworu);
  - 4) z Wydawnictwem Naukowym Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu.
6. Zobowiązuje się Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu do wyrażania zgody pracownikom i doktorantom Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu oraz innym osobom, o których mowa w § 1 ust. 2, na publiczne udostępnianie publikacji naukowych ich autorstwa w repozytorium MOST WIEDZY nie później niż w terminie

2 lat od wprowadzenia do sprzedaży opublikowanego utworu. O terminie publicznego udostępnienia publikacji decyduje Kierownik Wydawnictwa, kierując się dobrem Uniwersytetu. Z ważnych powodów Kierownik Wydawnictwa Naukowego Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu w porozumieniu z Pełnomocnikiem Rektora Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu ds. otwartego dostępu może podjąć decyzję o ograniczeniu dostępu do publikacji.

7. Czasopismom, których wydawcą jest Uniwersytet Medyczny w Poznaniu lub jego jednostki organizacyjne, zaleca się publikowanie w modelu otwartego dostępu z domyślnym korzystaniem z licencji CC BY 4.0. Czasopisma powinny zostać zarejestrowane w Directory of Open Access Journals (DOAJ).

§ 4 Otwarty dostęp do Danych Badawczych

1. Pracownicy i doktoranci Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu oraz inne osoby, o których mowa w § 1 ust. 2, zapewniają otwarty dostęp do pozostających w ich dyspozycji danych badawczych oraz powiązanych z nimi metadanych przez:

- 1) opracowanie Planu Zarządzania Danymi Badawczymi (ang. *Data Management Plan*), a więc ustanowienie zasad zarządzania danymi badawczymi w trakcie i po zakończeniu badań naukowych lub prac rozwojowych, w szczególności określenia rodzajów danych badawczych, zasad korzystania z nich, w tym procedur ich udostępniania i archiwizacji;
  - 2) zdeponowanie ich, w formie elektronicznej, w repozytorium MOST WIEDZY, a w przypadku utworzenia takiego repozytorium na Uniwersytecie Medycznym w Poznaniu w tymże repozytorium;
  - 3) jeśli to możliwe – publiczne udostępnienie danych badawczych zgodnie z zasadami FAIR (<https://www.go-fair.org/fair-principles/>) wraz z udzieleniem odpowiednich licencji niewyłącznych analogicznych do przewidzianych w § 3 ust. 2;
  - 4) doprowadzenie do identyfikowalności danych badawczych, np. za pomocą standardów takich jak DOI (cyfrowy identyfikator dokumentu elektronicznego), tak aby dane badawcze były dostępne, możliwe do wyszukania i nadawały się do ponownego wykorzystania;
  - 5) zawieranie stosownych porozumień z podmiotami wchodzącymi w skład zespołów badawczych, konsorcjów naukowych lub innymi właściwymi podmiotami lub współtwórcami danych badawczych.
2. Dopuszcza się ograniczenie przez pracowników i doktorantów Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu zakresu korzystania z danych badawczych poprzez wskazanie wybranych kategorii osób uprawnionych do korzystania.
3. Wsparcie w spełnieniu wymagań przewidzianych w § 3 ust. 4, w szczególności w zakresie kontaktu z wydawcami, zapewniają:
- 1) Pełnomocnik Rektora Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu ds. otwartego dostępu;
  - 2) pracownicy Biblioteki Głównej Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu;
  - 3) Zespół Radców Prawnych Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu.

§ 5 Pełnomocnik ds. otwartego dostępu

1. Rektor Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu powołuje, spośród pracowników Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu, Pełnomocnika ds. otwartego dostępu do publikacji i danych badawczych.

2. Do zadań Pełnomocnika ds. otwartego dostępu do publikacji i danych badawczych należy:

- 1) informowanie o Polityce otwartego dostępu oraz organizowanie szkoleń dla pracowników Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu dotyczących otwartego dostępu we współpracy z Biblioteką Główną Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu;
- 2) koordynowanie prac związanych z tworzeniem, utrzymaniem i rozwojem infrastruktury otwartego dostępu na Uniwersytecie Medycznym w Poznaniu, we współpracy z Biblioteką Główną Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu;
- 3) monitorowanie realizacji Polityki otwartego dostępu we współpracy z Biblioteką Główną Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu;
- 4) przedstawianie władzom uczelni raportu na temat realizacji Polityki otwartego dostępu za dany rok do końca pierwszego kwartału roku następnego i publikowanie go na stronie internetowej Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu.

R e k t o r

prof. dr hab. Andrzej Tykarski